

PSIHOLOGIJA

YU ISSN 0048-5705

UDC 159.9

Vol. 57(2) 129–251

CONTENTS

DOES WORK TASK MOTIVATION MEDIATE THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL CAPITAL AND TEACHER WELL-BEING? <i>Girum Tareke Zewude & Maria Hercz</i>	129
THE EFFECT OF CONTINUOUS ARTIFICIAL NON-MUSICAL AUDITORY STIMULATION ON CARDIORESPIRATORY ENDURANCE AND PERCEIVED EXERTION <i>Hesam Ramezanzade, Rasool Abedanzadeh, Fabrizio Sors, Mauro Murgia, Tiziano Agostini, & Akbar Forati</i>	155
PROBLEMATIC SOCIAL MEDIA USE, SATISFACTION WITH LIFE, AND LEVELS OF DEPRESSIVE SYMPTOMS IN UNIVERSITY STUDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC: MEDIATION ROLE OF SOCIAL SUPPORT <i>İlhan Çiçek, Mehmet Emin Şanlı, Gökmen Arslan, & Murat Yıldırım</i>	177
MOTIVATION TYPES OF VOLUNTEERS, THEIR PERSONALITY TRAITS AND SUBJECTIVE WELL-BEING <i>Gaja Zager Kocjan, Blaž Podobnik, & Andreja Avsec</i>	199
A CONDITIONAL PROCESS MODEL TO EXPLAIN PROBLEMATIC SMARTPHONE USE: THE INTERACTION AMONG FRUSTRATION INTOLERANCE, DURATION OF USE, AND GENDER <i>Osman Urfa</i>	215
NETWORKS OF DEPRESSIVE SYMPTOMS IN CLINICAL AND STUDENT POPULATIONS: SIMILARITIES AND DIFFERENCES <i>Zdenka Novović, Bojan Janičić, Ljiljana Mihić, & Radomir Belopavlović</i>	227

Da li motivacija za radne zadatke predstavlja medijator u odnosu između psihološkog kapitala i subjektivnog blagostanja nastavnika?

Girum Tareke Zewude^{1,2} & Maria Hercz³

¹Department of Psychology, Institute of Teachers Education and Behavioral Sciences, Wollo University, Ethiopia

²Doctoral School of Education, University of Szeged, Hungary

³Department of Education, Faculty of Primary Education, Eötvös Loránd University, Hungary

Ova studija ispituje medijatorsku ulogu motivacije za radne zadatke (eng. work task motivation, WTM) u odnosu između psihološkog kapitala (PsyCap) i subjektivnog blagostanja nastavnika (TWB), u kontekstu visokoškolskog obrazovanja u Etiopiji. Sledeći upitnici su korišćeni radi prikupljanja podataka na uzorku od 596 univerzitetskih nastavnika zaposlenih na univerzitetima u Amhari, Etiopija [Amhara je jedna od federalnih jedinica Etiopije, prim. prev]: Upitnik Psihološkog kapitala-12 (eng. The Psychological Capital Questionnaire-12, PCQ-12), Skala motivacije za radne zadatke kod nastavnika (eng. Work Task Motivation Scale for Teachers, WTMST), i skala subjektivnog blagostanja nastavnika (eng. Teacher Well-Being Scale, TWBS). Rezultati ukazuju na to da PsyCap ostvaruje direktan i pozitivan efekat na WTM ($\beta = 0.374$, CI 95% [0.271, 474], $p < .001$) i na TWB ($\beta = 0.298$, CI 95% [0.150, 0.430], $p < .001$). WTM takođe ostvaruje direktan i pozitivan efekat na TWB ($\beta = 0.472$, CI 95% [.003, 0.481], $p < .05$). Dalje, WTM predstavlja potpuni medijator u odnosu između PsyCap i TWB ($\beta = 0.110$, CI 95% [.006, 0.206], $p < .05$). Takođe smo otkrili da PsyCap, intrinzička motivacija i identifikovana regulacija ostvaruju direktan i pozitivan, dok eksterna, introjektovana regulacija i amotivacija ostvaruju negativan efekat na TWB. Intrinzička motivacija, identifikovana, eksterna i introjektovana regulacija, kao i amotivacija predstavljaju parcijalne medijatore u odnosu između PsyCap, radnog opterećenja (eng. workload), organizacionog subjektivnog blagostanja i subjektivnog blagostanja u vezi interakcije sa studentima.

Ključne reči: pozitivna psihologija, samo-determinaciona teorija motivacije, psihološki kapital, nastavničko subjektivno blagostanje, motivacija za radne zadatke

Efekat kontinuirane veštačke nemuzičke slušne stimulacije na kardiorespiratornu izdržljivost i percipirani napor

Hesam Ramezanzade¹, Rasool Abedanzadeh², Fabrizio Sors³,
Mauro Murgia³, Tiziano Agostini³, & Akbar Forati⁴

¹Department of Sport Science, School of Humanities, Damghan University, Iran

²Department of Motor Behaviour, Faculty of Sport Science,
Shahid Chamran University of Ahvaz, Iran

³Department of Life Science, University of Trieste, Italy

⁴Master of Sport Physiology, Lecturer in Damghan University, Iran

Ova studija je imala za cilj da istraži efekte slušne stimulacije sa različitim varijacijama frekvencije (rastućim, opadajućim i konstantnim) na postignuće, fiziološke parametre i percipirani napor na šatl ran testu (eng. shuttle run test). Dvadeset četiri zdrava studenta sporta učestvovala su u ovoj eksperimentalnoj studiji i izvela šatl ran test pod četiri različita uslova: a) standardni (kao osnovni); b) slušna stimulacija sa rastućom frekvencijom; c) slušna stimulacija sa opadajućom frekvencijom; i d) slušna stimulacija sa stalnom frekvencijom. Rezultati su pokazali da je maksimalna potrošnja kiseonika u uslovima opadajuće frekvencije bila značajno veća nego u bilo kom drugom stanju, a postignuće u uslovima rastuće frekvencije bilo je veće od postignuća u uslovima konstantne frekvencije i standardnim uslovima. Rezultati su takođe pokazali da su u početnoj i srednjoj fazi testa, otkucaji srca i uočeni napor bili niži u uslovima rastuće i opadajuće frekvencije nego u uslovima konstantne frekvencije i standardne situacije. Rezultati ove studije sugerišu da upotreba slušne stimulacije sa smanjenjem i povećanjem frekvencije može poboljšati performanse u zadacima izdržljivosti. Buduće studije bi trebalo da bolje ispituju različite efekte ove dve vrste stimulacije i istraže da li one dovode do dugoročnih poboljšanja.

Ključne reči: slušna intervencija, zvučna frekvencija, percipirani napor, krvni pritisak, nivo kiseonika u krvi

Problematična upotreba društvenih mreža, zadovoljstvo životom i nivoi depresivnih simptoma kod univerzitetskih studenata u toku pandemije COVID-19: medijatorska uloga socijalne podrške

İlhan Çiçek¹, Mehmet Emin Şanlı², Gökmen Arslan³, & Murat Yıldırım⁴

¹Department of Child Development, Faculty of Health Sciences,
Batman University, Batman, Turkey

²Health Vocational School, Batman University, Batman, Turkey

³Department of Psychological Counseling and Guidance,
Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey

⁴Ağrı İbrahim Çeçen University, Department of Psychology,
Faculty of Science and Letters, Ağrı, Turkey

Cilj ove studije je bio da ispita da li bi socijalna podrška mogla da bude medijator odnosa između problematične upotrebe društvenih mreža (PSMU), zadovoljstva životom, i depresivnih simptoma. U studiji je učestvovalo 579 studenata, sa rasponom godina od 17 do 38 ($M = 21.66$, $SD = 3.06$). Učesnici su popunjavali Multidimenzionalni upitnik percipirane socijalne podrške, Skalu depresije, anksioznosti i stresa-21 (DASS-21), Bergensku skalu zavisnosti od društvenih mreža, i Skalu zadovoljstva životom. Rezultati ukazuju na to da je većina ispitanika (78.1%) provodila povećanu količinu vremena na društvenim mrežama usled pandemije COVID-19. PSMU značajno predviđa zadovoljstvo životom, depresivne simptome i socijalnu podršku. Socijalna podrška predviđa značajno zadovoljstvo životom i depresivne simptome. Rezultati analize medijacije ukazuju na to da bi socijalna podrška mogla da bude značajan medijator odnosa između PSMU, depresivnih simptoma i zadovoljstva životom. Ovi rezultati sugerišu da socijalna podrška može biti značajan psihološki mehanizam koji umanjuje efekat PSMU na mentalno zdravlje.

Ključne reči: problematična upotreba društvenih mreža, zadovoljstvo životom, socijalna podrška, COVID-19 pandemija, depresivni simptomi

Tipovi motivacije kod volontera, njihove osobine ličnosti i subjektivno blagostanje

Andreja Avsec¹, Blaž Podobnik², & Gaja Zager Kocjan¹

¹University of Ljubljana, Slovenia

²Mary Immaculate College, Ireland

Korišćenjem pristupa usmerenog ka osobi, ova studija je imala za cilj da identifikuje tipove motivacije volontera na osnovu šema motiva za volontiranje kao i da poredi tipove volontera u pogledu njihove ličnosti i subjektivnog blagostanja. Klaster analiza iz dva koraka, sprovedena na uzorku od 441 volontera, ukazuje na postojanje četiri klastera: integrisani visoko funkcionalni (sa visokim skorovima na svim motivima); integrisani nisko funkcionalni (sa niskim skorovima na svim motivima); okrenuti ka sebi (eng. self-oriented; primarno motivisani da unaprede sopstvenu karijeru); okrenuti ka drugima (eng. other-oriented; primarno motivisani da teže vrednostima pomaganja drugima). Volonteri koji spadaju u klastere *okrenuti ka drugima* i *integrisani visoko funkcionalni* pokazuju najviše nivoe ekstraverzije, saradljivosti i otvorenosti. Sa druge strane, dok su zadovoljstvo volontiranjem, subjektivno blagostanje i zadovoljenje potreba za povezanošću i kompetencijom bili najviši kod *integrisanog visoko funkcionalnog* klastera, volonteri koji spadaju u klaster *okrenuti ka drugima* poseduju najviše skorove na zadovoljenju potrebe za autonomijom. Naši rezultati dopunjavaju dimenzionalni pristup motivaciji volontera i pokazuju da se optimalna motivacija može postići putem pokušaja zadovoljenja više motiva.

Ključne reči: motivacija volontera, subjektivno blagostanje, zadovoljenje osnovnih potreba, Velikih Pet, pristup usmeren ka osobi

Mogući model psiholoških procesa u osnovi problematične upotrebe pametnih telefona: interakcija između netolerancije na frustraciju, dužine korišćenja i pola

Osman Urfa

Republic of Turkey Ministry of National Education, Burdur, Turkey

Cilj ove studije je bio da ispita interakciju između netolerancije na frustraciju, dužine korišćenja pametnih telefona i pola, u pogledu njihove povezanosti sa problematičnom upotrebom pametnih telefona, a na uzorku srednjoškolaca. Ukupno 524 učenika (258 (49,24%) muškog pola) starosti od 14 do 18 godina, koji pohađaju srednju školu u Turskoj je učestvovalo u istraživanju. Upitnik frustracione netolerancije (eng. The Frustration Discomfort Scale), kao i kratka verzija skale zavisnosti od upotrebe pametnih telefona (eng. the Smartphone Addiction Scale-Short Form) su korišćene prilikom prikupljanja podataka. Korišćena je metoda parcijalnih najmanjih kvadrata u sklopu modeliranja strukturalnim jednačinama u cilju ispitivanja medijatorske uloge dužine korišćenja pametnih telefona kao i moderatorske uloge pola u odnosu između netolerancije na frustraciju (netolerancije neudobnosti, polaganja prava (eng. entitlement), emocionalne netolerancije i postignuća) i problematične upotrebe pametnih telefona. Polaganje prava, emocionalna netolerancija, netolerancija neudobnosti i dužina korišćenja pametnih telefona su bili statistički značajni prediktori problematične upotrebe pametnih telefona, ali dužina korišćenja pametnih telefona se nije izdvojila kao značajan medijator odnosa između netolerancije na frustraciju i problematične upotrebe pametnih telefona. Ovi nalazi ukazuju na to da polaganje prava, emocionalna netolerancija i netolerancija neudobnosti potencijalno direktno predviđaju problematičnu upotrebu pametnih telefona.

Ključne reči: netolerancija na frustraciju, učenici srednje škole, analiza puta, problematična upotreba pametnih telefona

Mreža depresivnih simptoma na kliničkoj i studentskoj populaciji: sličnosti i razlike

Zdenka Novović, Bojan Janičić, & Ljiljana Mihić

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Srbija

Korišćenjem analize mreže (eng. network analysis) poredili smo grupe simptoma iz upitnika BDI-II (tj. zajednice), sposobnost pojedinačnih simptoma da se povežu sa ostalima (tj. centralnost), globalnu snagu ovih asocijacija, i “most” simptome koji povezuju zajednice na uzorku od 279 depresivnih pacijenata ($M_{godine} = 49,9$, $SD_{godine} = 11,2$), i na nekliničkom uzorku sačinjenom od 327 studenta (BDI-II skor manji od 19, $M_{godine} = 21,05$, $SD_{godine} = 1,82$). Mreža pacijenata je pokazala veću gustinu, tri zajednice (tj. kognitivna, afektivno-vegetativna i anhedonija-niska energija), sa tugom kao centralnim simptomom i najjačim mostom. Mreža studenata je bila manje konsolidovana, imala je nestabilne i nerazumljive zajednice, sa bezvrednošću kao centralnim simptomom, koji je bio najjači most među zajednicama. Ova studija ukazuje na postojanje kvalitativnih razlika između kliničke i nekliničke depresije koje se manifestuju u tome što se simptomi nalaze na drugim mestima u njihovoj mreži.

Ključne reči: analiza mreže, depresivni simptomi, klinički uzorak, studenti